

Det hvide bånd

Det almindelige livs råddenskab
Af Jes Nysten

Sjældent har der været så stille i 2 1/2 time i biografen. Hanekes seneste pinefulde og minutiøse udforskning af menneskelivets kulsorte sider er på forunderlig vis en betagende oplevelse. En stor kunstner folder sig for alvor ud.

Filmen fører os til den lille tyske landsby Eichwald i tiden op mod første verdenskrig. Her leves livet, som det er blevet levet gennem generationer. Den lokale baron skaber livsgrundlaget for størstedelen af byens indbyggere, mens stedets strenge og retskafne præst er garanten for byens åndelige, moralske

livsgrundlag. Men foruroligende hændelser finder sted i denne umiddelbart landlige idyl.

Byens læge styrter med sin hest, fordi nogen har spændt en tynd wire ud mellem to træer. En lade sættes i brand. En af de fattige kvinder, der arbejder for baronen, styrter i døden ved en 'arbejdsulykke'. Baronens søn bliver fundet hængt op i benene i et reb gennemtævet.

På trods af disse voldsomme forstyrrelser af den etablerede orden i byen forsøger man at leve et 'almindeligt' liv. Vi møder præsten, der med hårdhændet nidkærhed lærer sine børn at være dydige og ærlige (filmens titel refererer til det bånd, som han beordrer sine børn til at bære synligt på armen, fordi det skal minde dem - og byens øvrige borgere - om dydens smalle, men eneste farbare vej gennem livet). Vi møder baronens godsforvalter, der på grund af sin egen kuede underdanighed lader sin vrede gå ud over sin familie. Vi møder den fortvivlede landarbejder, der mister sin kone og ikke kan holde sammen på sin store børneflokk. Vi møder den tilbagekomne læge, der udviser en uhørt kynisme overfor alle han møder. Og vi møder baronen og hans hustru i deres opslidende ægteskabelige skænderier. Altsammen udtryk for landsbyens helt almindelige liv.

Eller er det måske sådan, at de forfærdelige hændelser i virkeligheden blot er synlige og 'naturlige' udtryk for den tilstand af permanent indestængt vrede og aggression, der så at sige bærer det traditionstunge 'almindelige' liv i byen?? Og ikke onde handlinger, der bryder ind i det gode, velordnede liv? Ja, er det i virkeligheden børnene, der folder sig ud som arvtagere og håndhævere af

de voksnes perverse og hykleriske 'pænhed'!

Påfaldende er det jo, at der ikke rigtig er nogen egentlig efterforskning af de tragiske hændelser, den er kun halvhjertet og lokal. Som om ingen for alvor ønsker det opklaret. Man ender da også med blot at slå sig til tåls med bagvaskelser og rygtersmæderi.

Slutbilledet siger på en måde det hele. Vi befinder os i den lokale kirke: Den er smukt oplyst, virker rar og åben, og hele byen samles til fælles gudstjeneste. Signalet er klart: Herefter er livet 'som det plejer' i flækken Eichwald!

Hele filmen er et tilbageblik, fortalt af byens dengang unge, åbenlyst naive lærer. Her på sine gamle dage, hvor han tænker tilbage, ser han al det betændte og undertrykte i lillebyen som grøbund for det forfærdelige, der senere skulle ske i Tyskland i 30'erne og 40'erne! Men måske er det ikke så enkelt endda. For man kan mistænke Haneke for - med et ironisk glimt i øjet - at give stemme til denne ikke så lidt skinhellige lærer, der fortæller om 'de primitive mennesker' fra dengang, hvor børnene senere gik hen og blev nazister, men som ikke kan se sit eget selvbedrag. For sådanne kræfter er ikke kun i 'de andre', som vi kan udpege og tale om, men det ligger i os alle. Også i den pæne lærer!

Dermed får filmen også en stærk appel til os, der kigger med selv her i 2010. For vi har også rasende travlt med at udpege 'de andre' som de onde, og da vi naturligvis vil bekæmpe det onde, må vi derfor også bekæmpe 'de andre'!

Filmene blev guldpalmevinder ved sidste Cannes-festival, og er en lang film holdt i utrolig smukt fotograferede sort-hvide billeder. Den er fyldt med frodige indbydende landskaber og strålende solskin - en unægtelig ironisk kommentar til al den råddenskab, der lever sit særlige liv i denne smukke ramme. Et filmisk mesterværk.

Filmfakta

Das weiße Band: Eine deutsche Kindergeschichte – Tyskland 2009 – Instr. + manus: Michael Haneke – Medv.: Christian Friedel (lærer), Leonie Benesch (Eva), Ulrich Tukur (baron), Ursina Lardi (baronesse), Fion Mutert (Sigi), Michael Kranz (privatlærer), Burghart Klaußner (præst), Steffi Kühnert (præstens ægtefælle), Maria-Victoria Dragus (Klara), Leonard Proxauf (Martin), Levin Henning (Adolf), Johanna Busse (Margarete), Thibault Sérié (Gustav) – 144 min., sort/hvid – Tilladt for børn over 11 år – Biografpremere d. 14/1 og på DVD d. 27/7 2010 – Udlejning/pressebilleder © Camera

Links

https://cinemaonline.dk/Anmeldelse/det_hvide_baand.6050.html

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=7274&area=2>

<http://www.filmorientering.dk/filmanmeldelser/hvidebaand.pdf>

<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1756>

<https://www.eyeforfilm.co.uk/review/the-white-ribbon-film-review-by-amber-wilkinson>

<https://www.nytimes.com/2009/12/30/movies/30white.html>